

Servicekatalog

Funktionshindersservice, egen produktion

Serviceprodukter inom arbets- och dagverksamheten

Nämnden för ordnande av tjänster 14.4.2026 § 45

Innehåll

1 Beskrivning av servicekatalogen	2
2 Arbets- och dagverksamhetens innehåll	3
3 Serviceklasser inom arbets- och dagverksamheten	3
4 Serviceklasser inom arbetsverksamheten	4
4.1 Stödd sysselsättning – Serviceklass 10	5
4.2 Verksamhet som stöder arbetslivsfärdigheter – Serviceklass 11	6
4.3 Verksamhet som stöder sysselsättningen – Serviceklass 12	7
4.4 Serviceklasser inom arbetsverksamheten i tabell	9
5 Arbetspenning och arbetarskydd.....	10
5.1 Arbetspenning	10
5.2 Arbetarskydd	11
6 Servicebeskrivning av dagverksamhet	12
6.1 Litet behov av stöd – Serviceklass 13	14
6.2 Måttligt behov av stöd – Serviceklass 14	15
6.3 Stort behov av stöd – Serviceklass 15	15
6.4 Särskilt stort behov av stöd – Serviceklass 16	16
6.5 Mest omfattande behov av stöd – Serviceklass 17	18
6.6 Extra stöd	19
6.7 Serviceklasser inom dagverksamheten i tabell	20
7 Klientens självbestämmanderätt och delaktighet.....	22
8 Genomförande av servicen och genomförandeplan	23
9 Måltidsavgift.....	23
10 Krav på personalen	24
11 Krävande multiprofessionellt stöd	25
12 Fakturering och kostnader	27
Källor	28

1 Beskrivning av servicekatalogen

Denna servicekatalog beskriver den funktionshinderservice som ordnas som egen produktion inom Östra Nylands välfärdsområde samt dess serviceklasser:

- **Stödd sysselsättning**
- **Verksamhet som stöder arbetslivsfärdigheter**
- **Verksamhet som stöder sysselsättningen**
- **Dagverksamhet i olika serviceklasser**

Arbets- och dagverksamhetens tjänster baserar sig på lagen om funktionshinderservice (675/2023) som trädde i kraft den 1 januari 2025 samt på 27 d § och 27 e § i socialvårdslagen (710/1982).

I tjänsterna inom arbets- och dagverksamheten används avgiftsklasser som bestäms utifrån en bedömning av klientens individuella servicebehov. Bedömningen görs med hjälp av RAI-systemet (RAI-ID). Serviceklassen styr mängden hjälp, stöd och omsorg, och de förändrade behoven beaktas genom att uppdatera serviceplanen och vid behov genom att justera serviceklassen.

Viktiga specialkompetensområden

- Delaktighet/sysselsättning
- Stöd för personer med utvecklingsstörning
- Självbestämmanderätt
- Bemötande av och stöd för klienter inom autismspektrumet
- Krävande multiprofessionellt stöd
- Neuropsykiatriska störningar
- Kommunikationsmedel som stöder och ersätter tal (AAC)
- Förebyggande och genomförande av begränsningsåtgärder i enlighet med klientens bästa

Arbetet vid de egna enheterna för funktionshinderservice inom Östra Nylands välfärdsområde grundar sig på specialkompetens som är nödvändig för att tillhandahålla service för klienter med utvecklingsstörning, autismspektrumstörning eller andra motsvarande neuropsykiatriska eller kognitiva särdrag. Klienternas behov av stöd varierar avsevärt och servicen ska svara individuellt och klientorienterat anpassad till dessa.

Specialkompetensen utgör grunden för en högklassig, trygg och effektiv service. Den baserar sig på utbildning, erfarenhet, metodkompetens och multiprofessionellt samarbete, och den ska synas i enhetens vardag och verksamhetskultur.

2 Arbets- och dagverksamhetens innehåll

Syftet med arbets- och dagverksamhetens service är att stödja och främja klienternas delaktighet och funktionsförmåga i enlighet med klientens individuella färdigheter och förutsättningar. Avsikten är att klienterna inom servicen ska få professionellt och etiskt stöd för att stärka sin delaktighet och självbestämmanderätt. Servicen omfattar kartläggning och utnyttjande av klientens resurser, färdigheter och styrkor för att nå de uppställda målen. Servicen ska anpassas efter personens arbets- och funktionsförmåga samt kunnande så att den är meningsfull och tillräckligt krävande.

Servicen omfattar samarbete med beställarens och klientens nätverk. Syftet är också att servicen ordnas i nära samarbete med klienten och vid behov med en anhörig eller närstående till klienten.

Servicen betonar främjandet av klientens funktionsförmåga till exempel genom att lära sig en regelbunden dagsrytm och färdigheter i att hantera vardagen. Inom servicen är det viktigt att hjälpa klienten att bilda sociala relationer och stödja klienten i att upprätthålla dem. Målet är att stödja klientens psykiska och somatiska hälsa och välbefinnande i en livsstil som främjar klientens välbefinnande.

Klienterna kan erbjudas arbetsverksamhet och dagverksamhet som parallell service enligt klienternas individuella behov. Under verksamhetsdagen/-veckan kan klienten delta i både tjänster inom dagverksamheten och arbetsverksamheten enligt en individuell plan.

Tjänsterna inom arbets- och dagverksamheten för personer med funktionsnedsättning erbjuds på klientens modersmål på finska eller svenska samt med medel som stöder och ersätter tal som stöd för kommunikationen.

Klienternas dag- och arbetsverksamhetsservice upphör senast vid 65 års ålder eller tidigare i enlighet med klientens hälsotillstånd och ork. Servicen kan lättas efter 60 års ålder eller vid behov också tidigare, i enlighet med klientens ork och behov. På så sätt känns förändringen inte så stor för klienten när tjänsterna upphör helt och hållet.

Enheter inom Östra Nylands välfärdsområde som betjänar på finska: Borgå arbets- och dagverksamhet, Lovisa arbets- och dagverksamhet, Askola dagverksamhet för särskilt krävande stöd och Aurinkotupas dagverksamhet för särskilt krävande stöd.

Enheter inom Östra Nylands välfärdsområde som betjänar på svenska: Solbackens dagverksamhet, Wittenbergsgatans arbetsverksamhet och Utterbäckens dagverksamhet.

3 Serviceklasser inom arbets- och dagverksamheten

Servicen är graderad i serviceklasser enligt klientens behov av service. Servicen ska ordnas enligt klientens serviceklass. Klientens serviceklass utgör grunden för priset på den klientspecifika servicen. Klientens serviceklass bestämmer den genomsnittliga mängden av klientens direkta stöd. Klientens behov av stöd bedöms i klientens bedömningar av

servicebehov och i klientplanen.

En väsentlig egenskap inom servicen är att klientens servicebehov varierar från person till person. Klientens servicebehov kan variera under olika tider och dagar till exempel på grund av somatisk sjukdom, en särskild livssituation eller händelse eller av någon annan motsvarande orsak. Förändringar som varar längre än två månader beaktas och då bedöms serviceklassen på nytt med hjälp av mätarna i RAI-bedömningen.

Serviceklasserna beskriver klienternas behov av handledning och stöd i arbets- och dagverksamheten. Klassificeringen baserar sig på en individuell bedömning och preciserar servicens innehåll, intensitet och personalresurser. Klasserna kan ändras när klientens situation förändras. Serviceklasserna baserar sig på en bedömning av klientens servicebehov, som stöds av bedömningsverktyget interRAI-ID. RAI-mätarna har gränsvärden för varje serviceklass för att fastställa klientens servicebehov.

Vid bedömningen beaktas följande RAI-mätare:

- ADL-H: funktionsförmåga i vardagens grundläggande funktioner
- IADLP: vardaglig prestation, hjälpmedelsfunktioner, prestation
- CPS: kognitiv funktionsförmåga
- COMM: kommunikationsförmåga
- DBSI: hörsel- och synförmåga
- RISE: socialt deltagande
- ABS: utmanande beteende
- MAPLE 5: klassificering av servicebehov

Det finns tre serviceklasser inom arbetsverksamheten, serviceklasserna 10–12.

4 Serviceklasser inom arbetsverksamheten

Arbetsverksamheten är avsedd för personer med funktionsnedsättning vars funktionsförmåga eller livssituation hindrar sysselsättning på den öppna arbetsmarknaden. Servicen stöder delaktighet, rytmen i vardagen och livskvaliteten samt utvecklar kunnskap och färdigheter. Servicen planeras tillsammans med klienten med beaktande av klientens individuella önskemål, behov och resurser. Servicen ordnas i nära samarbete med klienten och vid behov med en anhörig eller närstående till klienten.

Arbetsverksamhetsservicen ordnas enligt 27 § i lagen om funktionshinderservice, 27 d § eller 27 e § i socialvårdslagen på basis av klientens servicebehov och klientplanen.

En person med utvecklingsstörning har enligt 27 § i lagen om funktionshinderservice 675/2023 rätt att delta i arbetsverksamhet, om arbetsverksamhet som ordnas med stöd av 27 e § i socialvårdslagen ([710/1982](#)) eller verksamhet i sysselsättnings syfte enligt [27 d §](#) i

den lagen inte motsvarar personens individuella behov.

Syftet med arbetsverksamheten för personer med funktionsnedsättning är att 1) stödja klientens funktionsförmåga och arbetsförmåga samt 2) främja klientens deltagande i arbetslivet. Arbetsverksamheten stöder klientens egna styrkor för att delta i arbetslivet. Arbetsverksamhetens service kan ordnas på en riktig arbetsplats, ett verksamhetscenter eller i någon annan motsvarande lämplig miljö.

Syftet med arbetsverksamheten är att stödja och främja klientens arbets- och funktionsförmåga så att klienten får ta del av arbete, utbildning eller arbetskraftsservice som är avsedd för alla. I servicen är det viktigt att stödja klientens arbetsförmåga, arbetslivsfärdigheter, interaktionsförmåga, delaktighet och livshantering så att målet nås. Målet är att klienterna får pröva på lämpliga uppgifter och lära sig arbetslivsfärdigheter i en genuin eller praktisk arbetsmiljö. Verksamheten kan omfatta till exempel olika grupper med praktiskt arbete, studiebesök och liknande.

Syftet med arbetsverksamheten och verksamheten som stöder sysselsättningen är att stödja funktions- och arbetsförmågan hos personer med utvecklingsstörning samt att främja personens deltagande i arbetslivet. Arbetsverksamheten stöder styrkor hos personen med utvecklingsstörning för att delta i arbetslivet.

Den som deltar i verksamhet som stöder arbetslivsfärdigheterna har rätt att få avgiftsfria resor till arbetsverksamhet, om hen har särskilda svårigheter att röra sig och inte självständigt kan använda kollektivtrafiken utan oskäligt stora svårigheter. Detta gäller tjänster som beviljats enligt 27 § i lagen om funktionshinderservice.

Klienten har inte rätt till avgiftsfria resor inom service som beviljats enligt 27 e § i socialvårdslagen.

Beställaren av servicen betalar och ordnar resorna till arbetsverksamheten, om klienten har rätt till avgiftsfria resor.

4.1 Stödd sysselsättning – Serviceklass 10

Stöd och handledning: Klienten sysselsätts på den öppna arbetsmarknaden med stöd av en arbetscoach. Målet är att stärka anställningen och att klienten blir en del av arbetsgemenskapen.Handledning och stöd för klienten i hans arbetsuppgifter på arbetsplatsen, per telefon eller med hjälp av andra kommunikationsmedel. Gruppmöten.

Personalresurs: Stöd av arbetscoachen: 2–10 h/månad.

Servicen stöder klientens sysselsättning på den öppna arbetsmarknaden. Klienten erbjuds individuell handledning, coaching och jobsökning samt stöd för att stanna kvar i arbetet. Samarbete bedrivs med arbetsgivarna.

Klienten är anställd och får lön för sitt arbete. Arbetscoachen fungerar som stöd i klientens individuella handledning, coaching och jobsökning samt

för att säkerställa att arbetet fortsätter. Samarbetet med arbetsgivarna är en viktig del av servicen. Denna serviceklass används efter att klienten har fått sysselsättning.

Service beviljas enligt 27 d § i socialvårdslagen.

Klienten ansvarar för sina arbetsresor.

Servicen grundar sig på ett timpris.

Tjänster enligt denna serviceklass tillhandahålls av Östra Nylands enheter: Borgå arbetsverksamhet/arbetscoachning och understött arbete (fi), Solbackens arbetscoachning och understött arbete (sv).

4.2 Verksamhet som stöder arbetslivsfärdigheter – Serviceklass 11

RAI-profil: ADL-H: 0–1, IADLP: 0–16, CPS: 0–2, COMM: 0–2, RISE 5–6, ABS 0. MAPLe 5: 0–1, DBSI.

Stöd och handledning: Servicen stöder klientens arbetslivsfärdigheter och sociala relationer i arbetsgemenskapen. Målet är sysselsättning, utbildning eller annan sysselsättningsfrämjande service.Handledning och stöd för klienten i hans arbetsuppgifter på arbetsplatsen, per telefon eller med hjälp av andra kommunikationsmedel. Gruppmöten.

Personalresurs: Stöd av arbetscoachen: 1–4 h/vecka.

Verksamheten fokuserar på att utveckla färdigheter: interaktionsfärdigheter, att hålla fast vid tidtabeller, regler i arbetsmiljön och utförande av arbetsuppgifter. Verksamheten kan ordnas i grupp eller individuellt. Till servicen hör stöd och handledning som klienten får och som förutsätter specialkompetens i arbetscoachning. Detta ordnas på en vanlig arbetsplats utanför verksamhetsenheten. Serviceenhetens arbetscoach har till uppgift att söka och kartlägga lämpliga alternativ till arbetsverksamhetsplats i samarbete med klienten. Servicen ska ordnas i nära samarbete med klienten och den aktör som erbjuder klienten en arbetsverksamhetsplats.

Klienten står inte i anställningsförhållande till arbetsgivaren på arbetsverksamhetsplatsen. Klienten får arbetspenning för sitt arbete enligt ett avtal som utarbetas tillsammans, enligt Östra Nylands välfärdsområdes anvisningar om arbetspenning.

Den som deltar i verksamhet som stöder arbetslivsfärdigheterna har rätt att få avgiftsfria resor till arbetsverksamhet, om hen har särskilda svårigheter att röra sig och inte självständigt kan använda kollektivtrafiken utan oskäligt stora svårigheter. Detta gäller

tjänster som beviljats enligt 27 § i lagen om funktionshinderservice.

Klienten har inte rätt till avgiftsfria resor inom service som beviljats enligt 27 e § i socialvårdslagen.

Beställaren av servicen betalar resorna till arbetsverksamheten, om klienten har rätt till avgiftsfria resor.

Service grundar sig på ett timpris.

Tjänster enligt denna serviceklass tillhandahålls av Östra Nylands enheter: Borgå arbetsverksamhet/arbetscoachning (fi), Solbackens arbetscoachning (sv).

4.3 Verksamhet som stöder sysselsättningen – Serviceklass 12

RAI-profil: ADL-H: 1–2, IADLP: 5–30, CPS: 1–2, COMM: 0–2, RISE 4–6, ABS 0. MAPLe 5: 1–2, DBSI beaktas.

Stöd och handledning: Arbetsverksamhetsplats som stöder sysselsättningen. Erbjuder klienterna starkt stöd i arbetslivet och hanteringen av vardagen, särskilt för att främja sociala relationer och funktionsförmågan.

Personalresurs: Sju klienter per handledare, verksamhet i grupp.

Verksamheten som stöder sysselsättningen omfattar arbetsverksamhetsplatsen, verksamhetscentret och helheten av klientens hjälp, stöd, handledning och arbetscoachning. Verksamheten som stöder sysselsättningen kombinerar praktisk arbetspraktik och individuellt stöd. Klienten har möjlighet att öva arbetsuppgifter i en stödd miljö och målet kan vara att övergå till den öppna arbetsmarknaden.

Verksamheten som stöder sysselsättningen omfattar målinriktat, handlett och anpassat arbete eller arbetsintensiv verksamhet. Arbetsuppgifterna kan vara till exempel köksarbete, städning, handarbete, återvinning, trädgårdsskötsel eller assisterande uppgifter i organisationer.

Arbetsverksamhetens dag är minst fyra och högst sex timmar lång. Eventuella avvikelser avtalas separat. Verksamheten ordnas vardagar kl. 8–16. Serviceproducenten har vid separat överenskommelse också möjlighet att ordna en längre verksamhetsdag (extra timmar)

vardagar kl. 7–17, om klientens behov kräver det. Under de extra timmarna ska klienten ha meningsfulla aktiviteter, sällskap och behövlig omsorg, men egentlig handledning och målinriktad dagverksamhet förutsätts inte.

Klienten står inte i anställningsförhållande till arbetsgivaren på arbetsverksamhetsplatsen. Klienten får arbetspenning för sitt arbete enligt ett avtal som utarbetas tillsammans, enligt Östra Nylands välfärdsområdes anvisningar om arbetspenning.

Den som deltar i verksamhet som stöder sysselsättningen har rätt att få avgiftsfria resor till arbetsverksamheten, om hen har särskilda svårigheter att röra sig och inte självständigt kan använda kollektivtrafiken utan oskäligt stora svårigheter. Detta gäller tjänster som beviljats enligt 27 § i lagen om funktionshinderservice.

Klienten har inte rätt till avgiftsfria resor inom service som beviljats enligt 27 e § i socialvårdslagen.

Beställaren av servicen betalar resorna till arbetsverksamheten, om klienten har rätt till avgiftsfria resor. Resor ingår inte i priset för servicen.

Grunden för priset på servicen är verksamhetsdagens pris enligt klientens faktiska verksamhetsdag. Beställaren fastställer antalet verksamhetsdagar klientspecifikt.

Nätverksarbete, möten för att göra upp klientplanen och motsvarande arbete samt samarbete med beställaren ingår i priset för den klientspecifika servicen.

Om klienten plötsligt insjuknar fakturerar serviceproducenten för fem på varandra följande inställda verksamhetsdagar/enhetlig frånvaroperiod.

Tjänster enligt denna serviceklass tillhandahålls av Östra Nylands enheter: Borgå arbetsverksamhet (fi), Lovisa arbetsverksamhet (fi), Solbacken (sv).

4.4 Serviceklasser inom arbetsverksamheten i tabell

Serviceklass	Klientens behov och mål	Stöd och handledning	RAI-profil	Servicevillkor
<p>● Serviceklass 10</p> <p>Stödd sysselsättning</p>	<p>Klienten sysselsätts på den öppna arbetsmarknaden med stöd av en arbetscoach. Målet är att stärka anställningen och att klienten blir en del av arbetsgemenskapen. Lön eller lönesubvention betalas för arbetet.</p>	<p>Arbetscoachen stöder klienten i alla skeden av anställningen, handleder arbetscoachningen och erbjuder stöd på arbetsplatsen. Individuellt stöd eller stöd i grupp. Arbetscoachens stöd 2–10 h/mån.</p>	<p>Tillämpas inte.</p>	<p>Service enligt 27 d § i socialvårdslagen. Klienten ansvarar för sina arbetsresor. Stödet omfattar nätverksarbete. Timpris enligt klienthandledningen och därtill hörande arbete.</p>
<p>● Serviceklass 11</p> <p>Verksamhet som stöder arbetslivsfärdigheterna</p>	<p>Servicen stöder klientens arbetslivsfärdigheter och sociala relationer i arbetsgemenskapen. Målet är sysselsättning, utbildning eller annan service som främjar sysselsättningen.</p>	<p>Arbetscoachen söker lämpliga arbetsplatser och stöder klienten i arbetslivet. Coachande arbetssätt och styrning av användningen av egna resurser. Individuellt stöd eller stöd i grupp. Arbetscoachens stöd 1–4 h/vecka.</p>	<p>ADL-H: 0–1, IADLP: 0–16, CPS: 0–2, COMM: 0–2, RISE 5–6, ABS 0, MAPLe 5: 0–1, DBSI beaktas.</p>	<p>Servicen baserar sig på 27 e § i socialvårdslagen eller 27 § i lagen om funktionshinderservice. Stödet omfattar nätverksarbete. Arbetspenning betalas. Transport ingår i servicen, om servicen har beviljats med stöd av lagen om funktionshinderservice och servicetagaren inte självständigt kan resa med kollektiva färdmedel eller promenera utan stora svårigheter. Servicebeställaren svarar för resorna och kostnaderna.</p> <p>Resor ersätts inte för service som beviljats med stöd av 27 e § i socialvårdslagen. Klienten är försäkrad av serviceproducenten.</p> <p>Timpris enligt klienthandledningen och därtill hörande arbete.</p>

<p>● Serviceklass 12 Verksamhet som stöder sysselsättningen</p>	<p>Erbjuder klienterna starkt stöd i arbetslivet och hanteringen av vardagen, särskilt för att främja sociala relationer och funktionsförmågan.</p>	<p>Handledning och arbetscoaching enligt klientens servicebehov, inklusive kamratstöd och stärkande av färdigheter som anknyter till arbetslivet.</p> <p>Stöd i grupp.</p> <p>Sju klienter/handledare.</p>	<p>ADL-H: 1–2, IADLP: 5–30, CPS: 1–2, COMM: 0–2, RISE 4–6, ABS 0, MAPLe 5: 1–2, DBSI beaktas.</p>	<p>Service baserar sig på 27 e § i socialvårdslagen eller 27 § i lagen om funktionshinderservice. Arbetspenning betalas.</p> <p>Transport ingår i servicen, om servicen har beviljats med stöd av lagen om funktionshinderservice och servicetagaren inte självständigt kan resa med kollektiva färdmedel eller promenera utan stora svårigheter. Servicebeställaren svarar för resorna och kostnaderna.</p> <p>Avgiftsfria resor ingår inte i service som beviljats med stöd av 27 e § i socialvårdslagen.</p> <p>Klienten är försäkrad av serviceproducenten.</p> <p>Verksamhetsdagens pris baserar sig på faktiska dagar. Pris per dag.</p>
--	---	--	---	--

5 Arbetspenning och arbetarskydd

5.1 Arbetspenning

Arbetspenning betalas till personer som beviljas service med stöd av § 27 i lagen om funktionshinderservice eller § 27 e i socialvårdslagen. Arbetspenning betalas till klienter som deltar i sysselsättningsfrämjande verksamhet, arbetscoaching eller understött arbete.

Arbetspenningen är inte lön utan en social förmån som stöder klientens vård, rehabilitering och anpassning till samhället. Klienter som får arbetspenning står inte i anställningsförhållande. Arbetspenningen är skattefri, max tolv euro per dag (inkomstskattelagen 1535/1992 § 92).

Klienter inom funktionshinderservicen i Östra Nylands välfärdsområde får arbetspenning enligt anvisningarna om arbetspenning, som har godkänts av Östra Nylands välfärdsområdes nämnd för ordnande av tjänster den 3 februari 2026.

Grunden för arbetspenningen är dagsersättning och betalningen görs enligt närvarodagar. Klienten ska delta i någon form av produktiv verksamhet för att kunna få arbetspenning. Arbetspenningens storlek varierar beroende på individuella faktorer, såsom aktivitet, motivation och ansvar. Närvaro och tiden för deltagande i verksamheten inverkar på ersättningens belopp. Klienterna kan delta i verksamhet som främjar både delaktighet och sysselsättning enligt sina förmågor och servicebehov. Arbetspenningens

andels bestäms utifrån detta. Om klienten endast deltar i dagverksamhet som främjar delaktighet, har hen inte rätt till arbetspenning.

Enhetens chef beslutar om arbetspenningens storlek tillsammans med handledaren. Klienten eller hans närstående eller vårdnadshavare har rätt att få en motivering till arbetspenningens belopp. Arbetspenningarna justeras en gång om året eller vid behov vid förändringar. Arbetspenningens belopp kan minskas eller ökas vid behov. Beslutet fattas med dokumentet "Beslut om arbetspenning" ("Päätös työosuusrahasta").

Grunderna för beviljande av arbetspenning:

3–5 euro per dag: Klienten utför arbetsuppgifter men behöver mycket stöd under arbetsdagen. Målet är att upprätthålla klientens funktionsförmåga och stödja hens delaktighet.

Utöver arbetsverksamheten deltar klienten i olika aktiviteter, utflykter, grupper och kurser.

6–7 euro per dag: Klienten utför arbetsuppgifter i enheten eller i grupp utanför enheten.

Klienten kan arbeta delvis självständigt, men behöver stöd av handledaren varje dag. Utöver arbetsverksamheten deltar klienten i olika aktiviteter, utflykter, grupper och kurser.

8–12 euro per dag: Klienten utför mer krävande arbetsuppgifter självständigt på enheten eller utanför enheten, såsom köks-, städ- och utomhusarbete. Klienten arbetar utanför enheten hela arbetsdagen och är berättigad till handledning av arbetscoachen.

I enheten utför klienten arbetsuppgifter självständigt eller med lätt handledning, såsom städarbete, handarbete, mediearbete eller arbete inom fastighetskötsel.

Arbetsuppgifterna utförs i grupp med hjälp av handledarens stöd utanför enheten, såsom i utomhusarbeten, städarbeten, trädgårdsarbeten eller arbetsuppgifter i grupp i något företag.

Arbetspenningen betalas för max fem sjukfrånvarodagar per månad, baserat på en tillförlitlig sjukfrånvaroanmälan eller läkarintyg.

Klienterna inom arbetsverksamheten har rätt till högst fyra veckors (20 dagar) sommarssemester. Serviceanordnaren betalar inte arbetspenning för semesterdagarna.

Arbetspenningen betalas retroaktivt den 22 dagen enligt närvarodagarna en gång i månaden till klientens bankkonto.

5.2 Arbetarskydd

Östra Nylands välfärdsområde försäkrar klientens arbetsverksamhet för olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar med iakttagande av lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. De som deltar i arbetsverksamheten är försäkrade genom en försäkring som tecknats av serviceanordnaren enligt 3 § 1 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015).

På klienten tillämpas vad som i den lagen föreskrivs om arbetstagare, och på välfärdsområdet tillämpas vad som i den lagen föreskrivs om arbetsgivare. Arbetsgivaren

ansvarar för försäkringsskyldigheten om klienten står i anställningsförhållande till arbetsgivaren på arbetsverksamhetsplatsen.

Serviceproducenten ska se till att klienterna får lämplig handledning och inskolning i uppgifterna. I inskolningen ingår bland annat att bekanta sig med säkerhetsanvisningar, ergonomi och verksamhetspraxis på verksamhetsstället samt individuell handledning i användningen av eventuella maskiner och anordningar. Serviceproducenten ska säkerställa att användningen är säker. Inskolningen ska ordnas på ett sätt som motsvarar klientens behov, så att klienten kan ta emot och förstå inskolningen.

Serviceproducenten ska vid behov säkerställa att klienten har tillägnat sig de kunskaper och färdigheter som behövs. I sista hand är det verksamhetsstället och dess personal som bär ansvaret för annat arbete än det som utförs i anställningsförhållandet. Serviceproducenten ska hänvisa klienten till att skaffa den nödvändiga arbetarskyddsutbildningen om arbetsuppgifterna kräver det. Serviceproducenten ger klienten de skyddskläder och den säkerhetsutrustning som arbetsuppgifterna kräver. Vid olycksfall ska serviceproducenten omedelbart underrätta servicebeställaren om detta.

6 Servicebeskrivning av dagverksamhet

Dagverksamhetens service ordnas enligt 25 § och 26 § i lagen om funktionshindervisning. Syftet med dagverksamheten är att stödja den sociala interaktionen, delaktigheten, funktionsförmågan och styrkorna hos personen med funktionsnedsättning. Syftet med dagverksamheten som stöder delaktigheten är att stödja klientens förmåga att klara sig självständigt i livet och främja hans delaktighet och sociala växelverkan. Klienterna inom servicen är personer med sådan funktionsförmåga som inte möjliggör deltagande i arbetsverksamhet. Dagverksamhetens klienter är personer med svår funktionsnedsättning, personer med utvecklingsstörning, personer inom autismspektrumet eller personer med motsvarande servicebehov.

Dagverksamhetens service ordnas i serviceproducentens lokaler. Verksamheten kan också omfatta verksamhet utanför lokalerna. Servicen kan också ordnas i den egna organisationens boendeserviceenhet när man avtalar separat om detta och det ligger i klientens intresse. Dagverksamhet är en målinriktad verksamhet som syftar till att stärka de färdigheter som klienten behöver för att så självständigt som möjligt klara av funktioner i vardagslivet.

Dagverksamheten fokuserar på att upprätthålla klienternas funktionsförmåga och meningsfulla aktiviteter. Verksamheten kan omfatta motion, kreativ verksamhet, träning av sociala färdigheter och gemenskapliga stunder. Målet är att öka klientens välbefinnande och delaktighet.

Dagverksamhetens fokus är att stärka klientens delaktighet och sociala växelverkan. Dagverksamheten ska vara motiverande och ändamålsenlig för klienten. Syftet är att uppmuntra klienterna att hitta sina styrkor, nya färdigheter och mål i livet.

Till stöd för självbestämmanderätten hör att stödja växelverkan och kommunikation enligt klientens behov samt vid behov hjälp med att kartlägga alternativ samt fatta val och beslut. Man bör också främja delaktigheten och stödja växelverkan i olika sociala miljöer där också andra personer medverkar.

Det är förbjudet att begränsa klientens självbestämmanderätt utan stöd av lag. Inom serviceklasserna 14–17 är det möjligt att klientens service kräver nödvändig begränsning av klientens självbestämmanderätt. Eventuella begränsningsåtgärder som riktar sig till klienten ska vidtas i enlighet med kap. 3 a i lagen angående specialomsorger om utvecklingsstörda. Vid användningen av begränsningsåtgärder ska de allmänna och särskilda förutsättningarna för begränsningsåtgärder som föreskrivs i lag iakttas. Endast de begränsningsåtgärder som föreskrivs i lagen angående specialomsorger om utvecklingsstörda är möjliga och endast under de förutsättningar som anges i lagen. Begränsningsåtgärderna baserar sig alltid på ett beslut eller avgörande.

Det är inte möjligt att besluta om och utföra begränsningsåtgärder utan planering och proaktiva åtgärder. Begränsningsåtgärder kan användas endast då den som ges specialomsorger inte kan träffa avgöranden om sin vård och omsorg eller förstå konsekvenserna av sitt handlande.

Dagverksamheten ska ordnas enligt personens behov och resurser så att verksamheten möjliggör en regelbunden dags- eller veckorytm och tillräcklig vila. Personen med funktionsnedsättning ska ges möjlighet att delta i verksamheten fem dagar i veckan, om inte ett mindre antal skulle räcka till för att tillgodose hans behov. Dagverksamheten kan ordnas mer sällan till exempel när personens hälsotillstånd och ork begränsar deltagandet. Man strävar efter att avtrappa servicen efter 60 års ålder eller vid behov också tidigare, i enlighet med klientens ork och behov.

Klientens antal verksamhetsdagar per vecka och verksamhetsdagens längd avtalas enligt klientens behov och ork. Verksamhetsdagens längd för klienten är 2–3 timmar (kort verksamhetsdag) eller 4–6 timmar (lång verksamhetsdag). Serviceproducenten har vid separat överenskommelse också möjlighet att ordna en längre verksamhetsdag mellan kl. 7 och 17, om klientens behov kräver det. Under de extra timmarna ska klienten ha meningsfulla aktiviteter, sällskap och behövlig omsorg, men egentlig handledd och målinriktad dagverksamhet förutsätts inte.

Som frivillig service erbjuds 1) Verksamhet i juni och/eller augusti under semester. Verksamhetens längd under semester motsvarar en lång verksamhetsdag och innehållet är i tillämpliga delar dagverksamhetens innehåll. 2) Till dagverksamhetens service hör som en frivillig tilläggservice en enskild 4–6 timmars dagverksamhetsdag för klienten.

Klienten har rätt att få avgiftsfria resor till dagverksamheten, om hen har särskilda svårigheter att röra sig och inte självständigt kan använda kollektivtrafiken utan oskäligt stora svårigheter.

Servicebeställaren betalar klientens resor, resor ingår inte i servicens pris.

Det finns fem serviceklasser inom dagverksamheten – serviceklasserna 13–17.

6.1 Litet behov av stöd – Serviceklass 13

RAI-profil: ADL-H: 2–3, IADLP: 20–35, CPS: 2–4, COMM: 2–3, RISE 3–5. ABS 0. MAPLe 5: 3–4
DBSI beaktas.

Stöd och handledning: Klienten behöver hjälp och stöd i de dagliga aktiviteterna, men kan fungera självständigt i en bekant miljö. Ingen kontinuerlig övervakning. **Personalresurs:** Fem klienter per handledare, verksamhet i grupp.

Klienten behöver liten mängd stöd för att delta. Hen fungerar självständigt eller med handledning i olika grupper och verksamheter. Klienten behöver mångsidig hjälp och stöd i sina dagliga aktiviteter. Klienten kan fungera självständigt i en bekant miljö, men behöver ett visst stöd för att uppfatta situationer och tidsanvändning samt för att förtydliga växelverkan. I interaktionssituationer är klienten ömsesidig och kan fungera i en grupp med stöd av personalen. Klientens situation förutsätter uppföljning av personalen, men inte kontinuerlig övervakning. Verksamheten sker i grupper.

Klienten behöver mångsidig handledning och stöd i de dagliga aktiviteterna, men behöver inte kontinuerlig övervakning.

Klienten har rätt att få avgiftsfria resor till dagverksamheten, om hen har särskilda svårigheter att röra sig och inte självständigt kan använda kollektivtrafiken utan oskäligt stora svårigheter.

Servicebeställaren ansvarar för klientens resor och kostnader, resorna hör inte till serviceprodukten.

Grunden för priset på servicen är verksamhetsdagens pris enligt klientens faktiska verksamhetsdag. Beställaren fastställer antalet verksamhetsdagar klientspecifikt.

Nätverksarbete, möten för att göra upp klientplanen och motsvarande arbete samt samarbete med beställaren ingår i priset för den klientspecifika servicen.

Verksamheten sker i grupp, i genomsnitt fem klienter per handledare.

Tjänster enligt denna serviceklass tillhandahålls av Östra Nylands enheter: Borgå dagverksamhet, Lovisa dagverksamhet, Askola dagverksamhet, Solbacken.

6.2 Måttligt behov av stöd – Serviceklass 14

RAI-profil: ADL-H: 4–5, IADLP: 20-40, CPS: 3–4, COMM: 3–4, RISE 3–4, ABS 1–2, MAPLe 5: 4, DBSI beaktas.

Stöd och handledning: Klienten behöver mycket hjälp och stöd i sina dagliga aktiviteter, stöd för att tolka omgivningen och utreda missförstånd. Krävande multiprofessionellt stöd.

Personalresurs: I genomsnitt fyra klienter per handledare, verksamhet i grupp.

Klienten behöver regelbunden handledning och stöd för att delta. Verksamheten planeras individuellt och funktionsförmågan beaktas i grupperna. Klienten kan fungera med stöd i en bekant miljö om hen får mycket hjälp och stöd i alla dagliga aktiviteter. Klienten kan fungera med stöd i en bekant miljö om hen får mycket hjälp och stöd i de dagliga aktiviteterna. Hen behöver stöd i att tolka omgivningen och reda ut missförstånd. Klientens situation förutsätter att personalen övervakar och/eller reagerar vid behov. Växelverkan förutsätter att personalen känner klienten väl.

Delaktigheten, självbestämmanderätten eller andra grundläggande fri- och rättigheter hos klienterna inom servicen kräver särskilt yrkeskunnande och samarbete. Servicen ordnas vid enheten för krävande multiprofessionellt stöd, som stöds av en multiprofessionell sakkunniggrupp.

Klienten har rätt till avgiftsfria resor som servicebeställaren svarar för och betalar. Resor ingår inte i serviceprodukten.

Grunden för priset på servicen är verksamhetsdagens pris enligt klientens faktiska verksamhetsdag. Beställaren fastställer antalet verksamhetsdagar klientspecifikt.

Nätverksarbete, möten för att göra upp klientplanen och motsvarande arbete samt samarbete med beställaren ingår i priset för den klientspecifika servicen.

Verksamheten sker i grupp, i genomsnitt fyra klienter per handledare.

Tjänster enligt denna serviceklass tillhandahålls av Östra Nylands enheter:

Borgå dagverksamhet, Lovisa dagverksamhet, Solbacken, Askola dagverksamhet för särskilt krävande stöd och Aurinkotupas dagverksamhet för särskilt krävande stöd.

6.3 Stort behov av stöd – Serviceklass 15

RAI-profil: ADL-H: 5–6, IADLP: 30–48, CPS: 5–6, COMM: 4–5, RISE 2–3, ABS: 3–5, beteendesymtom, MAPLe 5: 4–5, DBSI beaktas.

Stöd och handledning: Klienten behöver kontinuerlig hjälp och stöd i alla aktiviteter och all

kommunikation. Växelvekan förutsätter att man känner klienten väl. Krävande multiprofessionellt stöd.

Personalresurs: Två till tre klienter per handledare, verksamhet i grupp.

Klienten behöver kontinuerligt stöd och hjälp i aktiviteter. Personalen deltar aktivt i olika stunder i vardagen. Klienten har ett betydande behov av stöd, såsom i kommunikationen eller beteendet. Verksamheten är individuellt planerad och miljön anpassad. Klienten behöver övergripande kontinuerlig hjälp och stöd i alla dagliga aktiviteter och all kommunikation. Växelvekan förutsätter att personalen känner klienten väl. Klientens situation förutsätter kontinuerlig övervakning av personalen och/eller beredskap att reagera snabbt på föränderliga situationer.

Service ordnas vid enheten för krävande multiprofessionellt stöd, som stöds av en multiprofessionell sakkunniggrupp.

Klienten har rätt till avgiftsfria resor som servicebeställaren svarar för och betalar. Resor ingår inte i serviceprodukten.

Grunden för priset på servicen är verksamhetsdagens pris enligt klientens faktiska verksamhetsdag. Beställaren fastställer antalet verksamhetsdagar klientspecifikt.

Nätverksarbete, möten för att göra upp klientplanen och motsvarande arbete samt samarbete med beställaren ingår i priset för den klientspecifika servicen.

Verksamheten sker i grupp, i genomsnitt två till tre klienter per handledare. Östra Nylands enheter som tillhandahåller tjänster i denna serviceklass:

Borgå dagverksamhet, Lovisa dagverksamhet, Solbacken, Askola dagverksamhet för särskilt krävande stöd och Aurinkotupas dagverksamhet för särskilt krävande stöd.

6.4 Särskilt stort behov av stöd – Serviceklass 16

RAI-profil: ADL-H: 6, IADLP: 30–48, CPS: 5–6, COMM: 4–7, RISE 0–2, ABS: 5–6, beteendesymtom, MAPLe 5: 5, DBSI beaktas.

Stöd och handledning:

Klienten behöver hjälp och stöd av en personlig handledare för att genomföra dagverksamheten i en grupp eller i sin egen omgivning. Krävande multiprofessionellt stöd.

Personalresurs: En (1) klient per grupp eller vid behov i egen separat lokal per en (1) handledare.

Klienten behöver hjälp och stöd av en personlig handledare för att genomföra aktiviteter

under dagen antingen i en grupp eller vid behov i sin egen verksamhetsomgivning. Verksamheten planeras, skraddarsys och anpassas enligt hur klienten mår och hans situation. Klienten kan utföra arbetsuppgifter, delta i olika aktiviteter och verksamhet samt vara delaktig i verksamhet under dagen endast med hjälp och stöd av en personlig handledare. Klienten upplever regelbundet utmanande situationer som förutsätter att situationen bedöms aktivt med tanke på självbestämmanderätten.

Serviceordnas vid enheten för krävande multiprofessionellt stöd, som stöds av en multiprofessionell sakkunniggrupp.

Klienten har rätt till avgiftsfria resor som servicebeställaren svarar för och betalar. Resor ingår inte i serviceprodukten.

Grunden för priset på servicen är verksamhetsdagens pris enligt klientens faktiska verksamhetsdag. Beställaren fastställer antalet verksamhetsdagar klientspecifikt.

Nätverksarbete, möten för att göra upp klientplanen och motsvarande arbete samt samarbete med beställaren ingår i priset för den klientspecifika servicen.

Verksamhet i grupp eller vid behov i egen separat lokal per en (1) handledare.

Östra Nylands enheter som tillhandahåller tjänster i denna serviceklass:

Borgå dagverksamhet, Lovisa dagverksamhet, Solbacken, Askola dagverksamhet för särskilt krävande stöd och Aurinkotupas dagverksamhet för särskilt krävande stöd.

6.5 Mest omfattande behov av stöd – Serviceklass 17

RAI-profil: ADL-H: 6, IADLP: 36–48, CPS: 6, COMM: 6–8, RISE 0–2, ABS: 6+ samt flera riskfaktorer, MAPLe 5: 5, DBSI beaktas.

Stöd och handledning: Klienten behöver personlig hjälp och stöd av 1–2 handledare individuellt i sin egen verksamhetsmiljö. Krävande multiprofessionellt stöd.

Personalresurs: En (1) klient per en (1) till två handledare, i egen separat lokal.

Klienten behöver hjälp och stöd av en personlig handledare för att utföra verksamhet under dagen individuellt i sin egen verksamhetsmiljö. Klienten behöver personlig hjälp och stöd av en (1) till två arbetstagare för att utföra verksamhet under dagen individuellt i sin egen verksamhetsmiljö. Verksamheten planeras, skräddarsys och anpassas enligt hur klienten mår och hens situation. Klienten kan utföra arbetsuppgifter, delta i olika aktiviteter och verksamhet samt vara delaktig i verksamhet under dagen endast med hjälp och stöd av en eller flera personliga handledare. Klienten upplever regelbundet utmanande situationer som förutsätter att situationen bedöms aktivt med tanke på självbestämmanderätten.

Serviceordnas vid enheten för krävande multiprofessionellt stöd, som stöds av en multiprofessionell sakkunniggrupp.

Klienten har rätt till avgiftsfria resor som servicebeställaren svarar för och betalar. Grunden för priset på servicen är verksamhetsdagens pris enligt klientens faktiska verksamhetsdag. Beställaren fastställer antalet verksamhetsdagar klientspecifikt.

Nätverksarbete, möten för att göra upp klientplanen och motsvarande arbete samt samarbete med beställaren ingår i priset för den klientspecifika servicen.

Verksamhet i egen separat lokal, en (1) klient per en (1) till två handledare.

Östra Nylands enheter som tillhandahåller tjänster i denna serviceklass:

Borgå dagverksamhet, Lovisa dagverksamhet, Solbacken, Askola dagverksamhet för särskilt krävande stöd och Aurinkotupas dagverksamhet för särskilt krävande stöd.

6.6 Extra stöd

Det extra stödet är ett timbaserat tilläggsstöd av en yrkesutbildad person inom social- och hälsovården som svarar på förändringar i klientens servicebehov i särskilda situationer utan att ändra klientens serviceklass eller den enhet som producerar servicen.

Extra stöd kan också ordnas enligt klientens individuella behov, till exempel med hjälp av en personlig assistent eller hjälpmedel.

Utöver klientens eventuella verksamhetsdag är grunden för priset på de extra timmar som utförs det tilläggspris per timme som anges i servicekatalogen.

6.7 Serviceklasser inom dagverksamheten i tabell

Serviceklass	Klientens behov och mål	Stöd och handledning	RAI-bedömning	Servicevillkor
<p>● Serviceklass 13</p> <p>Litet behov av stöd</p>	<p>Klienten behöver hjälp och stöd i de dagliga aktiviteterna, men kan fungera självständigt i en bekant miljö. Stöd behövs för att uppfatta situationer och tidsanvändningen samt för att förtydliga växelverkan. Ingen kontinuerlig övervakning, klienten behöver stöd i interaktionssituationer.</p>	<p>Verksamhet i grupp, fem klienter per handledare.</p>	<p>ADL-H: 2–3, IADLP: 20–35, CPS: 2–4, COMM: 2–3, RISE 3–5. ABS 0. MAPLe 5: 3–4, DBSI beaktas.</p>	<p>Servicen baserar sig på 25 § och 26 § i lagen om funktionshinderservice. Dagverksamheten ska svara på de individuella behov som antecknats i klientplanen och genomförandeplanen för personen med funktionsnedsättning.</p> <p>Resorna till dagverksamheten är avgiftsfria, om klienten inte självständigt kan resa med kollektiva färdmedel eller promenera utan stora svårigheter. Servicebeställaren svarar för och betalar resorna.</p> <p>Verksamhetsdagens pris baserar sig på faktiska dagar. Pris per dag.</p>
<p>● Serviceklass 14</p> <p>Måttligt behov av hjälp</p>	<p>Klienten behöver mycket hjälp och stöd i sina dagliga aktiviteter, stöd för att tolka omgivningen och utreda missförstånd.</p>	<p>Verksamhet i grupp, fyra klienter per handledare. Krävande multiprofessionellt stöd.</p>	<p>ADL-H: 4–5, IADLP: 20–40, CPS: 3–4, COMM: 3–4, RISE 3–4, ABS 1–2, MAPLe 5: 4, DBSI beaktas.</p>	<p>Servicen baserar sig på 25 § och 26 § i lagen om funktionshinderservice. Dagverksamheten ska svara på de individuella behov som antecknats i klientplanen och genomförandeplanen för personen med funktionsnedsättning.</p> <p>Avgiftsfria resor för klienten. Servicebeställaren svarar för och betalar resorna. Verksamhetsdagens pris baserar sig på faktiska dagar. Pris per dag.</p>

<p>● Serviceklass 15 Stort behov av stöd</p>	<p>Klienten behöver kontinuerlig hjälp och stöd i alla aktiviteter och all kommunikation. Växelvekan förutsätter att man känner klienten väl.</p>	<p>Verksamhet i grupp, två till tre klienter per handledare. Krävande multiprofessionellt stöd.</p>	<p>ADL-H: 5–6, IADLP: 30–48, CPS: 5–6, COMM: 4–5, RISE 2–3, ABS: 3–5, beteendesymtom, MAPLe 5: 4–5, DBSI beaktas.</p>	<p>Servicen baserar sig på 25 § och 26 § i lagen om funktionshinderservice. Dagverksamheten ska svara på de individuella behov som antecknats i klientplanen och genomförandeplanen för personen med funktionsnedsättning. Avgiftsfria resor för klienten. Servicebeställaren svarar för och betalar resorna.</p> <p>Verksamhetsdagens pris baserar sig på faktiska dagar. Pris per dag.</p>
<p>● Serviceklass 16 Särskilt stort behov av stöd</p>	<p>Klienten behöver hjälp och stöd av en personlig handledare för att genomföra dagverksamheten i en grupp eller i sin egen omgivning.</p>	<p>En (1) klient per handledare i grupp eller vid behov i egen separat lokal. Krävande multiprofessionellt stöd.</p>	<p>ADL-H: 6, IADLP: 30–48, CPS: 5–6, COMM: 4–7, RISE 0–2, ABS: 5–6, beteendesymtom, MAPLe 5: 5, DBSI beaktas.</p>	<p>Servicen baserar sig på 25 § och 26 § i lagen om funktionshinderservice. Verksamheten skräddarsys efter hur klienten mår och hans situation, utmanande situationer kräver aktiv bedömning och krävande multiprofessionellt stöd.</p> <p>Avgiftsfria resor för klienten. Servicebeställaren svarar för och betalar resorna.</p> <p>Verksamhetsdagens pris baserar sig på faktiska dagar. Pris per dag.</p>
<p>● Serviceklass 17 Mest omfattande behov av stöd</p>	<p>Klienten behöver personlig hjälp och stöd av 1–2 handledare individuellt i sin egen verksamhetsmiljö.</p>	<p>En (1) klient per en till två handledare, i en egen separat lokal. Krävande multiprofessionellt stöd.</p>	<p>ADL-H: 6, IADLP: 36–48, CPS: 6, COMM: 6–8, RISE 0–2, ABS: 6+, samt flera riskfaktorer, MAPLe 5: 5, DBSI beaktas.</p>	<p>Servicen baserar sig på 25 § och 26 § i lagen om funktionshinderservice. Verksamheten skräddarsys efter hur klienten mår och hans situation, regelbundna utmanande situationer kräver aktiv bedömning och krävande multiprofessionellt stöd.</p> <p>Avgiftsfria resor för klienten. Servicebeställaren svarar för och betalar resorna.</p>
				<p>Verksamhetsdagens pris baserar sig på faktiska dagar. Pris per dag.</p>
<p>+ Extra stöd</p>	<p>Utöver klientens eventuella verksamhetsdag är grunden för priset på de extra timmar som utförs det pris per timme som anges i serviceproducentens prislista.</p>			<p>Avtalas separat med servicebeställaren. Pris per timme.</p>

7 Klientens självbestämmanderätt och delaktighet

Personalen vid enheten för funktionshindervisning stöder klientens rätt att besluta om sina ärenden och delta i beslut som gäller hen. Målet är att stärka klientens upplevelse av att ha inflytande över sitt liv och sin vardag.

Respekt för självbestämmanderätten

Personalen respekterar klientens önskemål, åsikter och val i vardagliga situationer, såsom klädsel, måltider, arbetsuppgifter eller deltagande i olika aktiviteter. Klienten ges möjlighet att fatta beslut enligt sina egna förmågor och resurser och får stöd för att förstå alternativen och konsekvenserna av dem.

Främjande av delaktighet

Klienten erbjuds möjligheter att delta i enhetens verksamhet, i gemensamma beslut och i planeringen av sin service. Personalen uppmuntrar klienten att uttrycka sin åsikt och delta till exempel i planeringen av sin dag, i gemensamma möten eller i utarbetandet av genomförandeplanen.

Individuellt stöd i beslutsfattandet

Personalen använder tydliga metoder som är lämpliga för klienten för att stödja beslutsfattandet, såsom bilder, exempel eller konkreta alternativ. Klienten får stöd för att förstå och ges tid att fatta beslut i lugn och ro.

Förhållandet till anhöriga och närstående

Att stödja självbestämmanderätten innebär också att beakta klientens önskemål i fråga om nära relationer. Personalen stöder klienten i kontakterna med de anhöriga och respekterar klientens beslut om vem som deltar i hans ärenden.

Trygg och uppmuntrande atmosfär

Delaktighet och självbestämmanderätt förverkligas bäst i en miljö där klienten upplever sig trygg och uppskattad. Personalen skapar en atmosfär där klientens röst blir hörd och hans rättigheter respekteras i den dagliga verksamheten.

8 Genomförande av servicen och genomförandeplan

För varje klient utarbetas en genomförandeplan som baserar sig på serviceplanen och interRAI-ID-bedömningen. Genomförandeplanen fastställer

- klientens individuella mål och stödbehov
- vardagens strukturer och stödmetoder
- mål för/genomförande av delaktighet och sysselsättning
- kommunikationsmetoder och stöd för interaktion
- eventuella begränsningsåtgärder och motivering till dem
- samarbete med anhöriga och sakkunniga
- metoder för utvärdering och uppföljning.

Genomförandeplanen fungerar som ett verktyg för det dagliga arbetet och den uppdateras var sjätte månad eller alltid när klientens situation förändras. Genomförandet av planen följs upp och utvärderas tillsammans med klienten och vid behov med hens närstående. I samband med genomförandeplanen utarbetas planen för självbestämmanderätt som säkerställer att klientens självbestämmanderätt tillgodoses.

Planen stöds av RAI-bedömningen, där klientens synvinkel och servicebehov betonas. RAI-bedömningen av klienten utförs inom en månad från det att klienten inledde servicen och därefter halvårsvis eller när klientens hälsa/situation ändras väsentligt.

9 Måltidsavgift

I arbets- och dagverksamhetens måltidsservice ingår lunch och mellanmål. I måltidsservicen ska man beakta specialdieter enligt klienternas behov, såsom laktosfri, mjölkfri, glutenfri, vetefri, vegetarisk och vegansk kost samt allergidieter. Klienterna ska ha möjlighet att framföra önskemål om maten som serveras och måltiderna.

I arbets- och dagverksamhet betalar klienten för lunch och mellanmål enligt prislistan för måltidsavgifter i sitt välfärdsområde. Servicebeställaren faktureras för de måltider som konsumerats enligt måltidstjänstens prislista.

Klienten kan välja om hen äter lunch och mellanmål. Klienten kan också ta med sig egen mat om hen vill och då faktureras ingen måltidsavgift.

Maten ska följa aktuella näringsrekommendationer och vara tillräckligt näringsrik med beaktande av klienternas behov. Maten ska vara välsmakande och varierad och samma meny får användas igen efter minst fem veckor. Råvarorna är mångsidiga och grönsaker eller frukt serveras vid alla måltider. Uppmärksamhet ägnas åt presentationen av maten och dukningen. Säsongens råvaror används mångsidigt i måltiderna. Vid måltiderna beaktas allmänna helgdagar och klienternas bemärkelsedagar mångsidigt.

10 Krav på personalen

Kompetenskrav för ansvarspersoner:

Serviceenhetens ansvarsperson ska ha lämplig utbildning för uppgiften och tillräcklig erfarenhet för att kunna ansvara för enhetens verksamhet, lagenlighet och klientsäkerhet.

Krav på arbetserfarenhet: minst ett (1) års arbetserfarenhet av boendeservice för personer med funktionsnedsättning eller av service som ges i hemmet och som stöder boendet och vardagen.

Ansvarspersonen ska också ha antingen minst ett (1) års erfarenhet av ledningsuppgifter inom socialservice och/eller hälsovårdstjänster. Även uppgiften som teamansvarig godkänns, om uppgiften har omfattat personalförvaltning eller om personen genomgått ledarskapsutbildning, såsom specialyrkesexamen i ledarskap eller annan ledarskapsutbildning av motsvarande omfattning.

Personalens kompetens och ett tryggt genomförande av servicen

För att servicen ska kunna genomföras krävs det att arbetstagarna har lämplig utbildning (närvårdare eller annan motsvarande utbildning, socionom (YH)), tillräckliga färdigheter samt att de fått klientspecifik inskolning. Kompetens i användningen av klientens individuella kommunikationsmetoder betonas särskilt, arbetstagarna ska kunna stödja klientens växelverkan till exempel med hjälp av stödtecken, bildkommunikation eller andra AAC-metoder.

Arbetstagaren ska innan hen tar emot uppgiften visa upp ett straffregisterutdrag enligt lagen om tillsynen över social- och hälsovården (741/2023). Vaccinationsskydd enligt 48 § i lagen om smittsamma sjukdomar krävs av personalen.

Säkerhet och läkemedelsbehandling

- Varje arbetsskift ska ha minst en arbetstagare som har en aktuell första hjälpenutbildning på EA1-nivå.
- Läkemedelsbehandling genomförs endast av arbetstagare som har en gällande utbildning i läkemedelsbehandling och kompetens för att genomföra läkemedelsbehandlingen tryggt.

Språkkunskaper

- Alla anställda som hjälper och stöder klienten ska ha minst goda muntliga och skriftliga kunskaper i finska.
- De anställda som betjänar svenskspråkiga klienter ska ha åtminstone goda muntliga och skriftliga kunskaper i svenska.

Klientens egenhandledare

Serviceenheterna har utsett en egenhandledare för klienten, som säkerställer att klientens

service är planerig och att målen uppnås. Egenhandledaren ska vara klientens förtroendeperson som känner till klientens situation, behov och önskemål på djupet.

Byte av egenhandledare bör undvikas, om inte grunden för bytet är klientens önskemål eller hans behov av att handledaren har särskild kompetens. Till egenhandledarens uppgifter hör att samarbeta med klientens anhöriga och närstående på det sätt som avtalas med klienten.

11 Krävande multiprofessionellt stöd

Servicen är avsedd för situationer där klientens delaktighet, självbestämmanderätt eller andra grundläggande rättigheter inte tillgodoses utan särskilt stöd. Servicen är obligatorisk extra service när klienten har allvarliga utmaningar, till exempel i kommunikationen, interaktionen eller beteendet, och hans eller andras trygghet, hälsa eller värdighet äventyras.

Sakkunniggruppen stöder personalen i krävande klientsituationer och säkerställer att klientens grundläggande fri- och rättigheter, delaktighet och välbefinnande tillgodoses. Vid behov ska gruppen avge ett utlåtande, särskilt när begränsningsåtgärder övervägs.

Sakkunniggrupp inom krävande multiprofessionellt stöd

Gruppen omfattar legitimerade yrkesutbildade personer som är förtrogna med funktionshindersservice, såsom

- läkare
- psykolog
- socialarbetare/socialhandledare
- en rehabiliteringshandledare kan också delta som stöd för hanteringen av vardagen, kommunikationen och personalens arbete i komplicerade situationer.

Stödet ordnas enligt klientens individuella behov i samarbete med personalen och vid behov med de närstående.

De sakkunniga bedömer situationen, styr vardagens verksamhet och stöder personalen. Servicen kompletterar enhetens kompetens och säkerställer att klientens rättigheter tillgodoses även i utmanande förhållanden.

Begränsningsåtgärder

Begränsningsåtgärderna baserar sig på bestämmelserna i lagen angående specialomsorger om utvecklingsstörda (519/1977, § 42–43) och är tillåtna endast som en sista utväg när alla lindrigare alternativ har konstaterats vara otillräckliga. De kan endast vidtas i en enhet med tillräcklig expertis inom medicin, psykologi och socialt arbete. Beslut om specialomsorger fattas före åtgärden och sakkunniggruppen kan avge ett utlåtande.

Åtgärderna ska

- vara lagenliga och motiverade
- stå i förhållande till målet
- vidtas med respekt för människovärdet och på ett tryggt sätt.

§ 7, § 10 och § 15 i grundlagen tryggar den personliga friheten, privatlivet och skyddet för egendom. Den nya lagen om funktionshinderservice (675/2023) ändrar inte regleringen av begränsningsåtgärder.

Den multiprofessionella sakkunniggruppen fattar beslut

Den multiprofessionella sakkunniggruppen är ett myndighetsorgan inom välfärdsområdet som ansvarar för beslut om krävande specialomsorger. Gruppen fattar bland annat beslut om godkännande och avslutande av specialomsorgsprogrammet samt om beviljande av specialomsorger och avslutande av dem.

Gruppen består av sakkunniga inom olika områden och dess medlemmar representerar expertis inom medicin, psykologi och socialt arbete. Verksamheten grundar sig bland annat på den nya lagen om funktionshinderservice, som styr beslutsfattandet och säkerställer att servicen är lagenlig. Gruppens sammansättning:

- läkare
- psykolog
- socialarbetare.

Specialomsorger oberoende av vilja

Gruppen samarbetar i frågor som gäller specialomsorger oberoende av vilja.

Välfärdsområden: Västra Nyland, Östra Nyland, Mellersta Nyland, Egentliga Tavastland, Päijänne-Tavastland samt Vanda och Kervo. Uppgift:

PÄTEVÄ-gruppen fattar beslut om att inleda, fortsätta och avsluta en undersökningsperiod för specialomsorger som är oberoende av vilja. Anvisningarna fastställer:

- Arbetsroller och ansvar:
 - medlemmar i PÄTEVÄ-gruppen
 - enheten för krävande multiprofessionellt stöd
 - föredragande av förslaget.
- Mål: ett enhetligt tillvägagångssätt inom alla välfärdsområden.

Huvudpunkter:

1. inledande och förlängning av undersökningsperioden
2. avslutande av undersökningsperioden.

Sakkunnigtjänster

Tjänsterna stöder både klienterna och personalen för att stärka smidigheten och delaktigheten i vardagen.Handledning kan erbjudas till exempel för

- hantering av utmanande situationer
- planering av stödåtgärder i vardagen
- ibruktagande av kommunikationsmetoder.

Rehabiliteringshandledaren stöder klienten och närståendekretsen i hanteringen av vardagen, planerar strukturer, utarbetar bildbaserade stödmeter och stärker självständigheten. Hen fungerar också som stöd för personalen i komplicerade situationer.

På beställarens separata beställning ordnar serviceproducenten sakkunnigtjänster enligt 16 § i lagen om funktionshindersservice. Dessa är separat prissatta och serviceproducenten har rätt till ett sakkunnigspecifikt tilläggspris.

12 Fakturering och kostnader

I samband med varje serviceklass fastställs servicens innehåll och den personalresurs som ingår i den. I serviceklasserna 12–17 ingår också en viss mängd arbetstid för sakkunnigtjänster, såsom psykologens, socialarbetarens eller läkarens arbetsinsats vid planeringen, utvärderingen och uppföljningen av klientens service.

De faktiska verksamhetsdagarna faktureras varje månad.

Om klienten plötsligt insjuknar fakturerar serviceproducenten för fem på varandra följande inställda verksamhetsdagar/enhetlig frånvaroperiod.

Östra Nylands välfärdsområde fakturerar inte klientavgifterna direkt av klienter i andra välfärdsområden. Klientavgifterna faktureras alltid till klientens eget välfärdsområde. Servicebeställaren är klientens välfärdsområde, som ansvarar för kostnaderna och faktureringen till sina egna klienter. Östra Nylands välfärdsområde fakturerar klientavgiften av servicebeställaren.

Servicebeställaren ansvarar för klientens resor och kostnader – de hör inte till serviceprodukten.

Uppsägningstiden för en klientplats är en (1) månad från den dag då platsen har sagts upp skriftligt. Den skriftliga anmälan lämnas till enhetens chef.

Källor

Källor

- Lagen om funktionshindersservice (675/2023)
- Socialvårdslagen (710/1982)
- Lagen om yrkesutbildade personer inom socialvården (817/2015)
- Regeringens propositioner och motiveringspromemorior
- Östra Nylands välfärdsområdes riktlinjer och anvisningar
- THL:s och SHM:s rekommendationer

Servicekatalogen har uppdaterats [datum] och revideras varje år eller vid behov.